

FORTIDSMINNEFORENINGA

Indre Sogn lokallag av Sogn og Fjordane avdeling

Org.nr 999 275 400

Sogn og Fjordane fylkeskommune
Kulturavdelinga

Kaupanger 5. mars 2014

Synneva Eris hus på Gamle Lærdalsøyri. Spørsmålet om avfredningsvedtak.

Synneva Eris hus på Gamle Lærdalsøyri gjekk som kjent med i storbrannen i Lærdal 18.-19. januar i år. Etter det vi har sett i pressa vurderer fylkeskommunen avfredning av denne bygninga. Fortidsminneforeninga, avd. Indre Sogn ynskjer å kome med følgjande uttale når det gjeld dette spørsmålet:

Dei aller fleste tidleg fredingar har vore einskildanlegg, som t.d. Synneva Eris hus i 1923. Tidleg på 1970-talet vart det mogleg å regulere heile område til bygningsbevaring, då vart verneområda på Lærdalsøyri den andre staden i landet som nytta denne nye moglegheita (etter Gamle Stavanger). Dette talar for at eigedomen sin fredningsstaus ikkje bør endrast før ein har fått ein grundig, fagleg kompetent gjennomgang av verneverdiane i både verneområdet og i Synneva Eri-anlegget.

Synneva Eris hus sin markante plassering i inngangen til strandsitjarstaden Lærdalsøyri og i grensa mot den historiske ekserserplassen (som strekte seg heilt fram til Brattegjerdet) gjer anlegget svært viktig, saman med dei ulike bruksføremåla gjennom 170 år.

Sidan det freda anlegget ligg/låg innanfor grensene til verneområdet på Lærdalsøyri, så ligg det innanfor det området som fagrådet for gamle Lærdalsøyri skal uttale seg/rådgje om. Dei har ikkje vorte teke med på råd i saka.

Argument som talar for rekonstruksjon er at Synneva Eris hus var eit markant element i inngangen til strandsitjarstaden på Lærdalsøyri og det difor kan vere rett for verneområdet sin heilskap å bygge opp att anlegget. Synneva Eris hus er fullstendig oppmålt og dokumentert og det vil difor ligge godt til rette for ein rekonstruksjon.

Gjennom ei avfredning no vil fylkeskulturutvalet seie i frå seg moglegheiten til å få ført oppatt anlegget som kopi, og samstundes ta frå eigaren mogeligheiten til å få

støtte frå Riksantikvaren, og andre, til ei slik oppattbygging. Fokuset må vere at eigaren får naudsynt hjelp og støtte til ei oppattbygging.

Det er ingen ting i §18 i Kulturminnelova som seier at alle antikvariske verdier må vere intakte for å krevje ei oppattbygging.

Rekonstruksjonen kan nyttast som ein måte å lære opp handtverkarar i Sogn og Fjordane i tradisjonelle handverksteknikkar og bygningskonstruksjon. Dette er viktig sidan eit av dei største problema for eigarar av verna og freda hus i fylket vårt er mangelen på kvalifiserte handtverkarar.

Eit evt vedtak om avfreding må ikkje vere motivert av økonomi, i staden for ei solid fagleg vurdering av heilskapen i eit verneområde av stor nasjonal betydning.

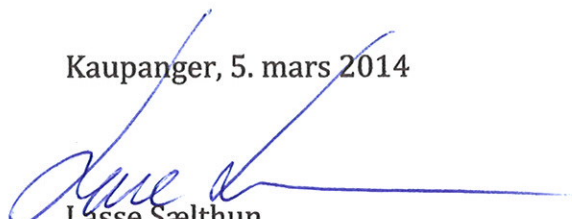
Konklusjon:

Årsmøtet i Indre Sogn lokallag av Fortidsminneforeninga i Sogn og Fjordane oppmodar om at fredninga av Synneva Eris hus vert oppretthalde og at anlegget vert rekonstruert.

Resolusjon vedteke på årsmøte i Fortidsminneforeninga, avd. Indre Sogn 5.mars 2014.

Kaupanger, 5. mars 2014

Lasse Sælthun
Styreleiar

Kopi: Lærdal kommune